

Løpe- nr.	Oppslagsnr.	Navn i off. bruk / forslag	Vedtak	Navneobjekt	Merknader
1	615829	Bergan / Bergatn / Bergene	Bagnsbergan (hovednavn) / Bergan (undernavn) – vedtaket gjelder ikke skrivemåten av <i>Bagns</i> -	Eiendommer, bnr. 37/1 og 37/140	<p><u>Uttale:</u> /på bæ`rgó/, jf. bokverket Norske Gaardnavne, /((bagns-)'ber`gatn/, i dativ /-ber`go/, jf. herredsregisteret (1942). I bygdeboka Gard og bygd i Sør-Aurdal B (1988) står det følgende om navnet på s. 85: "Bagnsbergatn, i daglegtale Bergatn, før kalla Skomakarbrøtin", og både Bagnsbergatn og (på) Bagnsbergo er brukt ellers i boka.</p> <p><u>Skrifttradisjon:</u> Bergene i 1886-, 1904-, 1950-matrikkelen og i dagens matrikkel, Bergan i alle utgaver av gradteigskart frå 1930, 1941, 1952, 1958 og 1962 og i alle utgaver av Norge 1:50 000 frå 1952, 1976, 1993, 1999 og 2007, Bergatn i økonomisk kartverk frå 1972, Bagnsbergo (Bagnsbergatn) i boka Norske Gardsbruk (1950).</p> <p><u>Høringssvar:</u> Den adresseansvarlige i kommunen er ikke kjent med namneformen Bagnsbergo, men opplyser at både Bergatn og Bagnsbergatn blir brukt i dagligtalen i bygda. Anne Katrine Haugsrud skriver at hun aldri har hørt noe annet enn Bergatn, men at «Grunnformen, nominativ, burde være Bergo ev. Bagnsbergo og rent logisk det mest korrekte».</p> <p><u>Tilråding:</u> Språkrådet skriver at -bergatn er den skrivemåten som best gjengir den lokale uttalen av navnet, men peker på at endelsen -atn er ikke i samsvar med gjeldende rettskrivning eller de utfyllende reglene om skrivemåten av norske stedsnavn. De mener imidlertid at endelsen -atn er gjennomført i lokal bruk for dette spesielle navnet, og peker på at kommunen har vedtatt -atn i to adressenavn, og at skrivemåten er brukt på ØK siden førsteutgaven på begynnelsen av 1970-tallet. De tilrår derfor Bagnsbergatn og Bergatn. De presiserer at Bergatn er nominativsform, mens Bergo er dativsform, ikke omvendt. Siden det ikke er snakk om noen stivnet dativsform her, vurderer de at skrivemåten Bergo ikke er aktuell.</p> <p><u>Vurdering:</u> Se nedenfor.</p>

1	615829	Bagnsbergatn / Bagnsbergan / Bagnsbergene		Eiendommer, bnr. 37/1 og 37/140	<p><u>Vurdering:</u> Det kan ut fra høringssvarene se ut til at navnet i seinere tid er stivnet i nominativ, jf. at høringspartene ikke er kjent med dativsformen fra muntlig bruk. Skrivemåtene Bergo eller Bagnsbergo er derfor ikke aktuelle her. Normeringen av navnet må dermed ta utgangspunkt i nominativformen av navnet, som i uttalen har formen /baŋs'ber`gatn/ eller usammensatt /ber`gatn/. Skrivemåten Bagns- er ikke oppe til vurdering i denne saken, og skrivemåten -berg-/Berg- er uproblematisk, så hovedspørsmålet i denne saken er dermed hvordan flertallsformen /-atn/ skal normeres.</p> <p>Hovedregelen for normering er å ta utgangspunkt i den nedarvede, lokale uttalen, og skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivingsprinsipper i norsk, jf. § 4 første ledd i lov om stadnamn. Dette framgår også i pkt. 4.3 i de utfyllende reglene: "I bunden form fleirtal kan artikkelen få ei eller to stavingar i samsvar med dialektuttalen. Ein kan nytte endingane -ane, -ene og -a i samsvar med rettskrivinga og dialektuttalen (t.d. bakkane, brekkene, fjella). Pkt. 4.3.1 åpner imidlertid også for endelsen -an: "Ein kan elles nytte [...] -an(e) når dialektuttalen er -an(e), -ain(e), -æn(e), -æin [o.l.]. Døme: bakkan(e)." Regelverket åpner således for enten -ane eller -an, men ikke endelsen -atn, som Språkrådet tilrår. De skriver at det har vært gjennomført bruk av -atn i navnet, men som gjennomgangen av skrifttradisjonen ovenfor viser, er endelsen -ene brukt i alle matriklene, mens endelsen -an er brukt i nesten alle kartkilder i moderne tid. Formålsparagrafen i loven (§ 1) fastsetter at skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet. En skrivemåte Bergatn vil kunne fungere helt lokalt blant folk som er kjent med dialekten, men skrivemåten vil skygge for meningsinnholdet for folk uten lokal dialektkunnskap, og vil være lite praktisk i offentlig bruk. (Forts.)</p>
---	--------	---	--	---------------------------------------	---

1	615829	Bagnsbergo / Bergo		Eiendommer, bnr. 37/1 og 37/140	<p><u>Forts. vurdering:</u> Det praktiske hensynet innebærer bl.a. at navnet skal være lett å formidle og gjengi muntlig og skriftlig, og dét må gjelde for folk fra hele landet. Flertallsformer av typen -atn og -utn vil være vanskelige å forstå, formidle og gjengi muntlig og skriftlig uten lokale dialektkunnskaper, og de har et sterkt muntlig preg. Kartverket vurderer derfor at slike former er lite egnede for offentlig bruk, og de vil tilsløre det som ellers ville være lett gjenkjennelig som en bøyingsform av det vanlige ordet berg. De aktuelle skrivemåtene som da står igjen er rettskrivingsformene -ane og -ene, samt den regionale samleformen -an. Skrivemåten Bergane har ikkje skrifttradisjon, mens både Bergan og Bergene har en sterk skrifttradisjon i offentlig bruk. Av disse ligger Bergan nærmest uttalen, og er dermed best i samsvar med § 3 første ledd i forskrift om stadnamn. Den aktuelle garden er kjent pga. krigshandlingene som fant sted der tidlig i 2. verdenskrig, og den sammensatte formen Bagnsbergan med ulike skrivemåter er mye brukt i historisk litteratur om stedet. Tunet er nylig fredet av Riksantikvaren, og det vil være et besøksmål for turisme, noe som gjør at det vil være hensiktsmessig at den sammensatte og entydige navneformen Bagnsbergan settes som hovednavn. Den usammensatte navneformen Bergan har sterk tradisjon i offentlig bruk, og er også brukt lokalt. Det er derfor grunnlag for å videreføre kortformen av navnet som undernavn. Bagnsbergan fastsettes som skrivemåte av hovednavnet, mens Bergan fastsettes som skrivemåte av undernavnet, jf. § 1 og 4 i lov om stadnamn og pkt. 4.3.1 i de utfyllende reglene.</p>
2	(i matr.)	Bergene	Bagnsbergan (hovednavn) / Bergan (undernavn) – vedtaket gjelder ikke skrivemåten av <i>Bagns -</i>	Bruk 37/1	Jf. løpenr. 1.

3	(i matr.)	Bergsæter / Bergasæter	Bergasetre	Stølseiendom, bnr. 37/16	<p><u>Uttale:</u> Tilsvarende navn i herredsreg. har uttalen /-sɛ:ˈtrɛ/, i dativ /sɛ:ˈtɛrɲ/. <u>Skrifttradisjon:</u> Bergasæter i 1904-matrikkelen, Bergasæther i 1950-matrikkelen, Bergsæter i dagens matrikkel. <u>Tilråding:</u> Språkrådet tilrår skrivemåten Bergaseter med a-fuge i samsvar med Bergavegen (løpenr. 5). For etterleddet tilrår de -seter med -e-, jf. navnesak 2021/272 i Sør-Aurdal, der de i brev datert 02.05.2022 gav tilråding om skrivemåten av en del andre navn i Sør-Aurdal. Der gjorde Språkrådet følgende vurdering: "I dagens rettskrivning er seter eneste godkjente skrivemåte av dette ordet, men de utfyllende reglene for skrivemåten av norske stedsnavn åpner også for skrivemåten sæter i samsvar med lokal uttale. Ut fra uttalen i herredsregisteret ligger vokalen et sted mellom e og æ, og de som har uttalt seg i saken oppgir uttale med e." <u>Vurdering:</u> Kartverket slutter seg til Språkrådets vurdering når det gjelder seter/sæter. Når det ikke er språklige grunner til å benytte sæter framfor seter i dette området, og det også er ønske om seter lokalt, som samsvarer med dagens rettskriving, er det grunnlag for å imøtekomme lokale ønsker om seter. I bygdeboka er denne setra, som tidligere tilhørte bruk 37/1, omtalt som Hellebekksetre, men Hellebekksetre er navn på hele stølsgrenda, og ikke særskilt navn på Bergan sin stølseiendom. Det er imidlertid verdt å merke skrivemåten -setre i Hellebekksetre. Det ser ut til å være et gjengs mønster i seternavn i Sør-Aurdal at de har bestemt form, og da er det grunn til å følge det vanlige mønsteret også i dette navnet. Endelsen -e er i dag tatt i bruk i stedet for -i ved normering av navn som ender på bestemt form av sterke hunkjønnord i midlandsområdet, jf. pkt. 4.1.3 i de utfyllende reglene: "Sterke hokjønnord kan i bunden form eintal få [...] -e, -o og -å i samsvar med dialektuttalen." Bergasetre fastsettes som skrivemåte i samsvar med § 4 i lov om stadnamn og pkt. 4.1.3 i de utfyllende reglene.</p>
---	-----------	---------------------------	-------------------	-----------------------------	--

4	(i matr.)	Bergene	Bagnsbergan (hovednavn) / Bergan (undernavn) – vedtaket gjelder ikke skrivemåten av <i>Bagns -</i>	Bruk 37/140	Jf. løpenr. 1.
5	786792	Bergavegen	Gamle Bergavegen	Sti	<p><u>Uttale</u>: Se høringssvaret nedenfor.</p> <p><u>Skrifttradisjon</u>: Bergavegen i økonomisk kartverk fra 1972.</p> <p><u>Høringssvar</u>: Saksbehandleren i kommunen opplyser at lokalbefolkningen bruker Bergavegen som navn på denne stien.</p> <p><u>Tilråding</u>: Språkrådet tilrår skrivemåten Bergavegen, og viser til uttalelsen fra kommunen.</p> <p><u>Vurdering</u>: Navnet viser at sammensetningsmåten av navnet i dialekten er med a-sammensetning, Berga-, og da bør skrivemåten også være med a-fuge, jf. pkt. 6 i de utfyllende reglene: "Ein bør nytte den samansetjingsmåten som samsvarar med dialektuttalen." Bestemt form faller bort i sammensetninger i valdresmålet i likhet med i andre dialekter i Norge. Dette tilsier at kommunen også bør fastsette a-sammensetning for adressenavnet (løpenr. 6) i forbindelse med denne saken. Adressenavn skal være entydige innenfor kommunen, jf. § 51 i matrikkelforskriften, og det ville skape flertydighet om stinavnet Bergavegen videreføres uendret. Navnet får derfor "Gamle" som presisering, slik at dette navnet kan videreføres i offentlig bruk i tillegg til det nyere adressenavnet til stedet. Gamle Bergavegen fastsettes som skrivemåte i samsvar med § 4 første ledd i lov om stadnamn, jf. § 51 i matrikkelforskriften.</p>
6	1015595	Bergatnvegen / Bergavegen		Adressenavn	Kommunen er vedtaksmyndighet

7	494772	Bergan /Bergene / Bergatn	Bergo (hovednavn) / Dølvesbergo (undernavn) – vedtaket gjelder ikke skrivemåten av <i>Dølves-</i>	Eiendom 48/3 og 48/20	<p><u>Uttale:</u> /på bæ`rgó/, jf. bokverket Norske Gaardnavne, /bɛr`gatn/, i dativ /ber`go/, jf. herredsregisteret (1942). I bygdeboka Gard og bygd i Sør-Aurdal B (1988) står det følgende om navnet på s. 388: "Dølvesbergatn, i daglegtale berre Bergatn, må vera noverande øvre Bergatn, [...] som også har vore kalla Mattisbergatn". Eieren av bruk 48/3, Svein Erik Bergene, opplyser at uttalen er "på Bergo" og "Øvre Bergo". På telefon med Kartverket oppgir han uttalen /bèr`go/ i alle sammenhenger, f.eks. "på Bergo", også i nominativ: "der ligg Bergo".</p> <p><u>Skrifttradisjon:</u> Bergene, Kamben og Tangehullet i 1886-, 1904- og 1950-matrikkelen og i dagens matrikkel, Bergan i alle utgaver av gradteigskart frå 1930, 1941, 1952, 1958 og 1962 og i alle utgaver av Norge 1:50 000 frå 1952, 1976, 1993, 1999 og 2007, Øvre og Nedre Bergatn i økonomisk kartverk fra 1972, Bergatn (Dølvesbergatn) i Norske gardsbruk fra 1950.</p> <p><u>Høringssvar:</u> Eieren av bruk 48/3, Svein Erik Bergene opplyser at uttalen hos bygdefolket og de eldre som har oppvokst oppi bygda er Øvre Bergo og på Bergo. Han foretrekker skrivemåten Bergo, men hvis han må velge mellom navneformene i høringsbrevet, vil han ev. ha skrivemåten (Øvre) Bergatn.</p> <p><u>Tilråding:</u> Språkrådet tilrår skrivemåten Bergatn, og viser til løpenr. 1. De mener at uttalen Øvre Bergo, som eieren av bruk 48/3 opplyser for sitt bruk, ikke er i samsvar med opplysningene i Norske Gardsbruk og Gard og bygd, som oppgir dagligtalen Bergatn.</p> <p><u>Vurdering:</u> Se nedenfor.</p>
---	--------	---------------------------	--	-----------------------	--

7	494772	Dølvesbergan / Dølvesbergene / Dølvesbergatn		Eiendom 48/3 og 48/20	<p><u>Vurdering:</u> Det kan ikke anses å være sterk motsetning mellom opplysningene fra eieren på bruk 48/3 og uttaleopplysningene i Norske Gardsbruk og i bygdeboka Gard og bygd B. I bygdeboka er både Dølvesbergatn og Dølvesbergo brukt, altså med veksling mellom Dølvesbergatn i nominativ og Dølvesbergo i dativ, se f.eks. s. 388. I Norske gardsbruk står riktignok "Bergatn (Dølvesbergatn)", men for gnr. 37 (løpenr. 1) står det "Bagnsbergo (Bagnsbergatn)", og det er uttrykk for den kasusvekslingen som man tradisjonelt har hatt i dette området. Kasussystemet er i dag i oppløsning i de fleste dialekter som fremdeles har kasus, og da kan navn stivne i nominativ noen steder og i dativ andre steder. I motsetning til Bagnsbergan ser det ut til at dette navnet er stivnet i dativ, slik opplysningene fra eieren på bruk 48/3 tyder på, og da er det grunnlag for å legge dét til grunn for normeringen, jf. pkt. 5 i de utfyllende reglene: "Namn som opphavleg var dativformer, bør halde på dativendinga. Det gjeld først og fremst dativ fleirtal, som kan få endinga -o, -om eller -um i samsvar med dialektuttalen. Døme: Geilo, Haugom, Sveum."</p> <p>Ettersom den usammensatte navneformen Bergo her er vanligst og mest innarbeidd i offentlig bruk, og den navneformen i tillegg er ønsket lokalt, er det grunnlag for å sette den navneformen som hovednavn, mens Dølvesbergo settes som undernavn.</p> <p>Bergo fastsettes som skrivemåte av hovednavnet, mens Dølvesbergo fastsettes som skrivemåte av undernavnet, jf. § 4 i lov om stadnamn og pkt. 5 i de utfyllende reglene.</p>
---	--------	--	--	--------------------------	---

8	543127	Øvre Bergatn / Bergene, Kamben og Tangehullet	Øvre Bergo (hovednavn) / Øvre Dølvesbergo (undernavn) – vedtaket gjelder ikke skrivemåten av Dølge – <i>Bergene, Kamben og Tangehullet</i> settes som historisk navnevalg	Bruk 48/3	<u>Uttale:</u> Eieren av bruket, Svein Erik Bergene, opplyser at uttalen er "Øvre Bergo". <u>Høringssvar:</u> Se løpenr. 7. <u>Tilråding:</u> Språkrådet tilrår skrivemåten Øvre Bergatn, og viser til løpenr. 1. <u>Vurdering:</u> Se løpenr. 7.
9	1082440	Nedre Bergatn / Nedre Bergene	Nedre Bergo (hovednavn) / Nedre Dølvesbergo (undernavn) – vedtaket gjelder ikke skrivemåten av <i>Dølge -</i>	Bruk 48/20	<u>Høringssvar:</u> Svein Erik Bergene, grunneier på bruk 48/3, opplyser uttalen /ne(:)̀rə bèr`go/ på telefon med Kartverket. <u>Tilråding:</u> Språkrådet tilrår skrivemåten Nedre Bergatn, og viser til løpenr. 1. <u>Vurdering:</u> Se løpenr. 7.
10	847120	Bergaplassen	Bergaplassen	Gammel bosettings- plass	<u>Uttale:</u> Svein Erik Bergene, grunneier på bruk 48/3, opplyser uttalen /bèr`gaplass'n/ på telefon med Kartverket. <u>Skrifttradisjon:</u> Bergaplassen i økonomisk kartverk fra 1972 og i bygdeboka Gard og bygd i Sør-Aurdal B (1988), s. 390. <u>Høringssvar:</u> Kommunen skriver at eieren opplyser at Bergaplassen har vært brukt som navn på denne plassen» <u>Tilråding:</u> Språkrådet tilrår skrivemåten Bergaplassen, og viser til opplysninga fra kommunen. <u>Vurdering:</u> I likhet med navnet på løpenr. 5, får også dette navnet a-fuge i sammensetning. Pkt. 6 i de utfyllende reglene fastsetter følgende: "Ein bør nytte den samansetjingsmåten som samsvarar med dialektuttalen." Bergaplassen fastsettes som skrivemåte i samsvar med § 4 første ledd i lov om stadnamn og pkt. 6 i de utfyllende reglene.